

การประเมินการฝึกอบรมครูตาม
โครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนการสอนของครูประถมศึกษา
เขตการศึกษา 5

นางสาว สายพิณ ทองสว่าง

วิทยานิพนธ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาประถมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2531

ISBN 974-568-715-4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

013993

117418819

An Evaluation of Inservice Teacher Training Under the Project
of The Improvement of Teaching Learning Efficiency
of The Elementary School Teachers,
Educational Region Five

Miss Saipin Thongsawang

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of The Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Elementary Education
Graduate School
Chulalongkorn University

1988

ISBN 974-568-715-4

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การประเมินการฝึกอบรมครูตามโครงการปรับปรุงประสิทธิภาพ
การเรียนการสอนของครูประถมศึกษา เขตการศึกษา 5

โดย

นางสาวสายพิณ ทองสว่าง

ภาควิชา

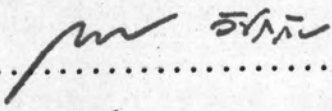
ประถมศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

ศาสตราจารย์สุมน อมรวิวัฒน์

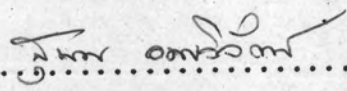
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. น้อมศรี เกท

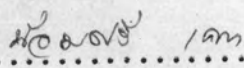
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

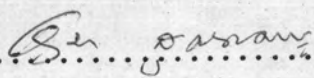

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. ถาวร วัชรราชย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์อำไพ สุจริตกุล)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ศาสตราจารย์สุมน อมรวิวัฒน์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. น้อมศรี เกท)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ฐมา สุคนธมาน)

ลายพิมพ์ ทองสว่าง : การประเมินการฝึกอบรมครูตามโครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการ
เรียนการสอนของครูประถมศึกษา เขตการศึกษา 5 (AN EVALUATION OF INSERVICE
TEACHER TRAINING UNDER THE PROJECT OF THE IMPROVEMENT OF TEACHING
LEARNING EFFICIENCY OF THE ELEMENTARY SCHOOL TEACHERS, EDUCATIONAL
REGION FIVE) อ.ที่ปรึกษา : ศ. ลุ่มน อมรวิวัฒน์ และ ผศ.ดร. น้อมศรี เคท,
267 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อประเมินกระบวนการฝึกอบรม ประเมินพฤติกรรมในการจัดการ
เรียนการสอนและพฤติกรรมด้านคุณธรรมของครู ภายหลังจากการฝึกอบรมตามโครงการปรับปรุงประสิทธิภาพ
การเรียนการสอนของครูประถมศึกษา เขตการศึกษา 5 รวมทั้งศึกษาพฤติกรรมการเสริมแรงทางบวกของ
ครูภายหลังจากการฝึกอบรมตามโครงการ

ผลการวิจัยพบว่า 1. กระบวนการฝึกอบรมเรื่องที่อยู่ในระดับที่น่าพอใจเป็นไปตามเกณฑ์ที่
กำหนดได้แก่ การเตรียมการฝึกอบรมและพฤติกรรมในขณะดำเนินการของผู้ดำเนินการฝึกอบรม
พฤติกรรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมในขณะ เข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาชุดฝึกอบรม ชมภาพทัศน์ ภาพเลื่อน
ความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีต่อการฝึกอบรม การทดลองก่อนและหลังการฝึกอบรม ส่วนเรื่อง
ที่อยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดได้แก่ การจัดทำเอกสารการเตรียมการฝึกอบรม และการ
ดำเนินการฝึกอบรมในด้านต่าง ๆ ของผู้ดำเนินการฝึกอบรม พฤติกรรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมในขณะ
เข้าร่วมกิจกรรมแรกพบ กิจกรรมยามเช้า กิจกรรมตามนัด กิจกรรมหันหน้าการ กิจกรรมอำนวยการ กิจกรรม
สร้างเสริมคุณธรรม สรุปลงและรายงานผลการศึกษาศูติฝึกอบรม ประเมินผลและรายงานผลการฝึกปฏิบัติจาก
ชุดฝึกอบรม 2. พฤติกรรมในการจัดการเรียนการสอนและด้านคุณธรรมของครู อยู่ในระดับที่น่าพอใจเป็น
ไปตามเกณฑ์ที่กำหนด และ 3. การเสริมแรงทางบวกของครูพบว่าครูใช้ตัวเสริมแรงทางบวกเพียง
3 ชนิดคือ การใช้แรงเสริมทางสังคมซึ่งครูนำไปใช้มากที่สุด การใช้เบี้ยอรรถกร และการให้ข้อมูลย้อน
กลับ ครูในชั้น ป. 3 เป็นครูที่ใช้การเสริมแรงทางบวกมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ครูในชั้น ป. 1

ภาควิชา ประถมศึกษา
สาขาวิชา ประถมศึกษา
ปีการศึกษา 2530

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
.....

SAIPIN THONGSAWANG : AN EVALUATION OF INSERVICE TEACHER TRAINING
UNDER THE PROJECT OF THE IMPROVEMENT OF TEACHING LEARNING EFFICIENCY
OF THE ELEMENTARY SCHOOL TEACHERS, EDUCATIONAL REGION FIVE.
ADVISORS : PROF. SUMON AMORNVIVAT M.S. in Ed. ASSIS. PROF.
DR. NORMSRI CATE Ph.D. 267 PP.

The purposes of this research were as follows: 1) to evaluate the process of inservice teacher training under the Project of the Improvement of Teaching Learning Efficiency of the Elementary School Teachers, educational region five; 2) to evaluate the teachers' behaviors in instructional management and moral after the training; and 3) to study the teachers' behaviors in using positive reinforcement.

The findings were as follows: 1) the training preparation, the facilitators' behaviors in managing the activities, the trainees' behaviors while studying the self-instructional materials and viewing videotape and slides; the trainees' satisfaction toward the training and pre-post testing met the criteria; 2) the provision of materials for training, the facilitators' management, and the trainees' behaviors in recreation activities and moral activities, in summarizing and reporting the studies of the self-instructional materials, and in evaluation and reporting the results from practising as suggested in the self-instructional materials, were lower than the criteria; 3) the trainees' behaviors in instructional management and moral met the criteria; and 4) the trainees used only 3 types of positive reinforcement consecutively, namely, social reinforcement, giving tokens, and giving feedback. The third grade teachers used positive reinforcement the most, while the next group of teacher was the first grade teachers.

ภาควิชา ประถมศึกษา
สาขาวิชา ประถมศึกษา
ปีการศึกษา 2530

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
402/25 10/11

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ลุล่วงไปด้วยดีเนื่องมาจากความเมตตากรุณาจาก ศาสตราจารย์สมน อมรวิวัฒน์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. น้อมศรี เทพ อาจารย์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำปรึกษาแนะนำ ช่วยเหลือ ปรับปรุง และแก้ไขวิทยานิพนธ์ อย่างละเอียดรวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้เสียสละ เวลาอันมีค่าตรวจและให้คำแนะนำเกี่ยวกับ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ หัวหน้าการประมงศึกษาอำเภอ ศึกษาธิการจังหวัดและ อำเภอ ผู้ดำเนินการฝึกอบรม และผู้เข้ารับการฝึกอบรม ในจุดฝึกอบรมที่เป็นตัวอย่าง ประชากรในการวิจัย รวมทั้งคณะครูที่ผู้วิจัยนำเครื่องมือไปทดลองใช้ ที่ได้กรุณาให้ความ ร่วมมือ ช่วยเหลือ และอำนวยความสะดวกเป็นอย่างดี ในระหว่างที่ผู้วิจัยเดินทางไปเก็บ รวบรวมข้อมูล และขอขอบคุณเพื่อนร่วมทีมในการวิจัยทั้ง 5 คน ซึ่งเป็นนิสิตภาควิชาประมง ศึกษาที่ได้คอยแนะนำ ช่วยเหลือ ประสานความร่วมมือในการทำงานเป็นอย่างดี ทำให้การ ทำงานเป็นไปอย่างราบรื่นภายใต้บรรยากาศแห่งความเป็นมิตรที่ติดต่อกัน

นอกจากนี้บุคคลที่ผู้วิจัยไม่อาจลืมได้ เป็นผู้สร้างพลังในการทำงานแก่ผู้วิจัย เป็น อย่างมาก ตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ เป็นผู้ให้กำลังใจกำลังกาย และกำลังทรัพย์ อยู่ตลอดเวลา คือมารดาของผู้วิจัย ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ไว้ ณ โอกาสนี้

ประโยชน์อันพึงได้รับจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่ มารดา ครูอาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

สายพิณ ทองสว่าง

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญแผนภูมิ	ฉ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	8
ขอบเขตของการวิจัย	9
ข้อตกลงเบื้องต้น	9
คำจำกัดความเชิงปฏิบัติการ	10
ประโยชน์ของการวิจัย	11
2 วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
โครงการและโครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนการสอน	
ของครูประถมศึกษา	12
การฝึกอบรม	24
การประเมินผลการฝึกอบรม	35
คุณธรรมของครู	45
การเสริมแรงทางบวก	62
3 วิธีดำเนินการวิจัย	74
ตัวอย่างประชากร	74
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	77
ลักษณะและขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือแบบต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิจัย..	79
วิธีดำเนินการวิจัย	89

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
4	ผลการประเมิน	105
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	178
	บรรณานุกรม	207
	ภาคผนวก	220
	ประวัติผู้เขียน	267

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงการจัดการฝึกอบรมในแต่ละจุดฝึกอบรม	75
2	แสดงจำนวนนักเรียนแยกตาม เพศและชั้นเรียน	77
3	แสดงลักษณะข้อความที่แสดงพฤติกรรมในชั้นต่าง ๆ	86
4	รายละเอียดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และเกณฑ์ ในการประเมิน	90
5	จำนวนและร้อยละของผู้เข้ารับการฝึกอบรม จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพสมรส ศาสนา และวุฒิทางการศึกษา	106
6	จำนวนและร้อยละของผู้เข้ารับการฝึกอบรม จำแนกตามอายุราชการ ตำแหน่งในการปฏิบัติงาน จำนวนชั่วโมงที่สอน และการเข้ารับการ ฝึกอบรม	107
7	จำนวนและร้อยละของครูผู้สอน จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพสมรส ศาสนา วุฒิทางการศึกษา และอายุราชการ	109
8	จำนวนและร้อยละของผู้ดำเนินการฝึกอบรม จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพสมรส ศาสนา วุฒิทางการศึกษา ตำแหน่งในการปฏิบัติ งาน และอายุราชการ	110
9	จำนวนและร้อยละของจุดฝึกอบรมที่ได้จัดทำเอกสารการ เตรียมการ ฝึกอบรม	111
10	งบประมาณที่ใช้จ่ายในการฝึกอบรมครุตามโครงการทั้ง 4 จุดฝึกอบรม ...	112
11	ค่าเฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิด เห็นผู้ดำเนินการ ฝึกอบรม เกี่ยวกับการเตรียมการฝึกอบรม	114
12	จำนวนและร้อยละของจุดฝึกอบรมที่ผ่าน เกณฑ์ในแต่ละข้อรายการ	117
13	ค่าเฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพฤติกรรมผู้ดำเนินการ ฝึกอบรม ในขณะที่ดำเนินการฝึกอบรม	119
14	ค่าเฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพฤติกรรมผู้เข้ารับการ ฝึกอบรม ในขณะที่เข้าร่วมกิจกรรมศึกษาชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง	122

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
15	ค่าเฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพฤติกรรมผู้เข้ารับการฝึกอบรม ในขณะที่เข้าร่วมกิจกรรมแรกพบ กิจกรรมยามเช้า กิจกรรมมาตามนัด กิจกรรมนันทนาการ กิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรม และกิจกรรมอำลา	124
16	ค่าเฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพฤติกรรมผู้เข้ารับการฝึกอบรม ในขณะที่เข้าร่วมกิจกรรมสรุปและรายงานผลการศึกษาชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง และกิจกรรมประเมินผล	127
17	ค่าเฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพฤติกรรมผู้เข้ารับการฝึกอบรม ในขณะที่เข้าร่วมกิจกรรมชมภาพทัศน์ และภาพเคลื่อนไหว	129
18	ค่าเฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพฤติกรรมผู้เข้ารับการฝึกอบรม ในขณะที่เข้าร่วมกิจกรรมรายงานผลการฝึกปฏิบัติจากชุดฝึกอบรม	131
19	ค่าเฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นผู้ดำเนินการฝึกอบรม เกี่ยวกับการดำเนินการฝึกอบรม	133
20	ค่าเฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นและความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ที่มีต่อการดำเนินการฝึกอบรม	138
21	ค่าเฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรมในแต่ละจุดฝึกอบรม	144
22	จำนวนและร้อยละของครูที่ได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนภายหลังการฝึกอบรม โดยแยกตามประเภทของการเก็บรวบรวมข้อมูล	145
23	จำนวนและร้อยละของครูที่ได้นำความรู้จากการฝึกอบรมไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ภายหลังการฝึกอบรม	149

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
24	จำนวนและร้อยละของกิจกรรมที่ครูแต่ละคนนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ภายหลังจากการฝึกอบรม โดยแยกตามประเภทของการเก็บรวบรวมข้อมูล	152
25	จำนวนและร้อยละของกิจกรรมที่ครูแต่ละคนนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ภายหลังจากการฝึกอบรม	154
26	จำนวนและร้อยละของครูที่มีคุณธรรมในแต่ละคุณธรรม โดยแยกตามประเภทของการเก็บรวบรวมข้อมูล	157
27	จำนวนและร้อยละของครูที่มีคุณธรรมในแต่ละคุณธรรม ภายหลังจากการฝึกอบรม	159
28	จำนวนและร้อยละของคุณธรรมที่ครูแต่ละคนมี ภายหลังจากการฝึกอบรม โดยแยกตามประเภทของการเก็บรวบรวมข้อมูล	160
29	จำนวนและร้อยละของคุณธรรมที่ครูแต่ละคนมี ภายหลังจากการฝึกอบรม ..	162
30	จำนวนครั้งและร้อยละของการใช้ตัวเสริมแรงทางบวกของครู ภายหลังจากการฝึกอบรม	172
31	จำนวนครั้งและร้อยละของพฤติกรรมการเสริมแรงทางบวกของครู ภายหลังจากการฝึกอบรม	173
32	จำนวนครั้งของการใช้ตัวเสริมแรงทางบวกของครูในแต่ละชั้นเรียน ภายหลังจากการฝึกอบรม	176

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่

หน้า

1	แสดงขั้นตอนการฝึกอบรมครูตามโครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนการสอนของครูประถมศึกษา ในโครงการอบรมครูวิชาการประจำกลุ่มโรงเรียน ปี พ.ศ. 2528 - 2529	23